

# Forskrift om fredning av Gamle Vossebanen, Tunestveit (km 459,48) – Midttun (km 480,9), Bergen kommune

Dato

Departement Klima- og miljødepartementet

Avd/dir Riksantikvaren

Publisert

Ikrafttredelse

Sist endret

Endrer

Gjelder for Norge

Hjemmel [LOV-1978-06-09-50-§15](#), [LOV-1978-06-09-50-§22a](#), FOR-1979-02-09-8785-§12

Kunngjort

Rettet

Korttittel Forskrift om Gamle Vossebanen

---

**Hjemmel:** Fastsatt av Riksantikvaren med hjemmel i [lov 9. juni 1978 nr. 50](#) om kulturminner [§ 22a](#), jf. [§ 15](#) og forskrift [9. februar 1979 nr. 8785](#) om faglig ansvarsfordeling mv. etter [kulturminneloven § 12](#) nr. 1.

## § 1 Formålet med fredning

Formålet med fredningen av Gamle Vossebanen er å sikre og bevare dens jernbanetekniske karakteristika og hovedpreg. Fredningen skal ivareta jernbanestrekningens infrastruktur med stasjoner, holdeplasser, plattformer, gjerder, telefon-/telegraflinje i luftstreck, bygninger og innretninger for lasting, lossing, drift og vedlikehold, mv.

Fredningen av bygningene skal sikre enkeltbygningenes arkitektur, utforming og eventuelle tilføyelser. Videre skal fredningen sikre bygningenes innbyrdes sammenheng og kulturhistoriske verdier knyttet til anlegget som helhet.

Gamle Vossebanen fredes som en representant for NSBs jernbane i et vestnorsk fjordlandskap hvor også dampbåttrafikken og postveiene inngikk i samferdselsstrukturen. Ved fredningen av Gamle Vossebanen sikres en jernbane som viser infrastruktur og trasévalg både fra tiden som smalsporet og normalsporet jernbane og hvor samspillet mellom vestnorsk fjordlandskap og ingeniørkunst er flettet sammen på en unik måte.

## § 2 Omfang

Fredningen avgrenses til strekningen fra Tunestveit (km 459,48) til Gamle Vossebanens endepunkt på Midttun (km 480,9). For øvrig vises det til vedlagte kart.

Fredningen omfatter de deler av Gamle Vossebanen som er i statlig eie ved Jernbaneverket. Banen med anlegg ligger i sin helhet i Bergen kommune i Hordaland fylke. Fredningen omfatter selve jernbanelegemet med:

- a) underbygning
- b) overbygning
- c) signalanlegg
- d) planoverganger
- e) vannforsyning og vannstendere
- f) kabelanlegg og rørgater
- g) sikringsanlegg
- h) svingskive
- i) slagg-/smøregrav
- j) tunneler, broer og kulverter
- k) stikkrenner
- l) plattformer
- m) telefon-/telegraflinje i luftstrek
- n) gjerder, grunder og porter
- o) lemmer
- p) skilt
- q) lasteramper
- r) fyllinger og forstøtningsmurer
- s) faste installasjoner som er tilknyttet jernbanedriften og som ligger innenfor jernbanegjerdene/eiendomsgrensene.

I tillegg omfattes de bygninger og strukturer på strekningen som fremgår av den vedlagte bygnings- og objektslisten. Fredningen omfatter bygningenes eksteriør, herunder hovedelementer som konstruksjon, fasadekomposisjon, materialbruk, overflatebehandling og bygningsdeler som vinduer, dører, gerikter, listverk, pipeløp over tak, og detaljer som skilt og dekor mv..

## § 3 Fredningsbestemmelser

Bestemmelsene gjelder i tillegg til kulturminnelovens generelle bestemmelser om vedtaksfredete anlegg fra nyere tid.

1. Det er ikke tillatt å fjerne eller skade jernbanestrekningen, byggverkene, anleggene eller deler av dem.
2. Ombygging og utskifting av elementer som inngår i fredningen, eller annet arbeid utover vanlig vedlikehold er ikke tillatt. Unntatt fra dette er ombygging og utskifting av

- hensyn til jernbanedrift og sikkerhet, samt eventuelle tilbakeføringer, jf. punkt 4, 5 og 6.
3. Vedlikehold og istandsetting skal skje med materialer og metoder tilpasset jernbanestrekningenes egenart og på en måte som ikke reduserer verneverdiene.
  4. Nødvendige tiltak i forbindelse med jernbanedrift kan gjennomføres etter dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten. Det samme gjelder etablering av krysningpunkt som er nødvendige av hensyn til veisikkerhet, jord- og skogbruksdriften i området eller andre viktige samfunnsinteresser, forutsatt at jernbanestrengen ikke blir fjernet eller vesentlig skadet.
  5. Tiltak i forbindelse med sikkerhet kan gjennomføres etter dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten. Det skal gis dispensasjon for ombygging og utskifting dersom dette er nødvendig av hensyn til sikkerheten. I slike tilfeller skal det så langt det er mulig tas hensyn til kulturminnenes verneverdi.
  6. Tilbakeføringer til opprinnelig eller tidligere utseende og/eller konstruksjoner kan gjennomføres dersom de kan gjøres på et sikkert, dokumentert grunnlag og etter dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten.
  7. Tiltak som i eventuelle nødssituasjoner må gjøres av sikkerhetshensyn, kan gjennomføres uten dispensasjon. I slike situasjoner skal det, så langt det er mulig, tas hensyn til kulturminnenes verneverdi. Eventuelle tiltak skal umiddelbart meddeles fylkeskommunen og Riksantikvaren.

#### **§ 4** *Dispensasjon*

Forvaltningsmyndigheten, jf. § 7, kan i særlige tilfeller gi dispensasjon fra fredningen og fredningsbestemmelsene for tiltak som ikke medfører vesentlige inngrep i kulturminnet.

Ved avgjørelsen av hva som utgjør særlige tilfelle skal det legges vekt på i hvilken grad tiltaket er nødvendig av hensyn til formålet med fredningen.

I vurderingen av hva som utgjør særlige tilfelle kan det også legges vekt på tiltak av vesentlig samfunnsmessig betydning, som for eksempel hensyn til sikkerhet og andre forhold av vesentlig betydning.

#### **§ 5** *Forvaltningsplan*

Eier skal utarbeide en forvaltningsplan som beskriver hvordan fredningen skal følges opp i praksis. Forvaltningsplanen skal forelegges Riksantikvaren eller den Riksantikvaren gir fullmakt.

#### **§ 6** *Avhending*

Forskriften gjelder selv om deler av eller hele byggverk og anlegg som er fredet, går ut av statlig eie.

Eier er ansvarlig for at Riksantikvaren i god tid før overdragelsen underrettes om denne.

### **§ 7 Myndighet**

For byggverk og anlegg i statlig eie er forvaltning av fredningsforskriften lagt til Riksantikvaren eller den Riksantikvaren gir fullmakt. Dispensasjonsmyndighet etter denne forskriften er overført til fylkeskommunen. For byggverk og anlegg som er gått ut av statlig eie er forvaltning av fredningsforskriften lagt til regional kulturminneforvaltning.

### **§ 8 Brudd på bestemmelsene**

Overtredelse av § 3 straffes etter [kulturminneloven § 27](#).

For nærmere informasjon om de fredete byggverkene og anleggene vises det til landsverneplanene og vedtaksbrevet av XX.XX 2015 som er tilgjengelig på Riksantikvarens hjemmeside: <http://www.riksantikvaren.no>. Landsverneplanene er ikke en del av forskriften.

**GAMLE VOSSEBANEN, TUNESTVEIT (km 459,48) - MIDTTUN (km 480,9), BERGEN KOMMUNE**

**Bygnings- og objektsliste til forslag om fredning.**

**Gamle Vossebanens bygninger:**

<i>Stedsnavn</i>	<i>Km</i>	<i>Bygg/anlegg</i>	<i>Arkitekt</i>	<i>Byggeår</i>	<i>Eier</i>	<i>Omfang</i>
HAUKELAND ST.	474,290	Godshus			JBV	Eksteriør
ARNA ST.	466,790	Stasjonsbygg	B.C. Lange	1883	JBV	Eksteriør
		Godshus	B.C. Lange		JBV	Eksteriør

**Gamle Vossebanen - Andre objekter:**

<i>Sted</i>	<i>Km</i>	<i>Objekt</i>	<i>Byggeår</i>	<i>Eier</i>
Garnes St.	463,13	Svingskive m krans Vannkum Rampe Plattform Slagg- /smøregrav		

**Gamle Vossebanens tunneler:**

<i>Tunnel</i>	<i>Km</i>	<i>Lengde (m)</i>	<i>Byggeår</i>	<i>Portal</i>
Tunes	461,780	68	1883	Fjell
Søylen	474,920	89	1883	Fjell
Brattland	475,540	258	1883	Fjell
Grimen	476,360	123	1883	Fjell
Helldal 1	478,120	24	1883	Fjell
Helldal 2	478,180	29	1883	Fjell

**Gamle Vossebanens broer - overganger og underganger:**

<i>Bro</i>	<i>Matr.</i>	<i>Km</i>	<i>Lengde (m)</i>	<i>Byggeår</i>	<i>Brottype</i>
Tunestveit	S	459,656	10,2	1904	Klink. fagverk
Tunes	S	460,054	3,0	1904	Stålbjelke
Tunes	S	460,837	3,0	1904	Stålbjelke
Tunes	S	460,910	3,5	1904	Stålbjelke
Tunes	S	461,131	3,5	1904	Stålbjelke
Tunes		461,926	3,0	1904	Trau
Tunes	S	462,051	3,0	1904	Stålbjelke
Garnes		462,738	3,0	1904	Trau
Garnes	S	462,941	5,7	1883	Klink. stål
				1904	Tørrm. brokar

Kjelånæ		463,450	3,0			Trau
	S	463,718	4,3	1904		Stålbjelke
	B	464,000				Trau
		464,480	2,0			Kulvert
		465,269				Trau
Seim		465,974	3,0	1904		Trau
	S	467,129	3,0	1904		Stålbjelke
	S	467,384	4,3	1904		Stålbjelke
	S	467,473	3,0	1904		Stålbjelke
	S	468,160	4,7	1904		Stålbjelke
Arnatveit	S	468,478	10,2	1940		Platebru
	S	469,560	3,0	1904		Stålbjelke
Arnatveit	S	469,884	7,55	1903		Trau
		471,018	6,3			Trau
Skjoldalselven	S	471,370	13,2	1904		Platebærer
Loneelv	S	471,703	10,2	1904		Platebærer
Loneelv	S	472,837	10,2	1904		Platebærer
	S	473,752	4,3	1901		Stålbjelke
	S	475,404	4,0	1901		Stålbjelke
		476,515				Kulvert
	S	476,762	4,0			Stålbjelke
Grimåsen	S	477,123	12,0	1946		Stålbjelke
Helldalselven	S	478,431	10,2	1904		Platebærer
Helldalselven	S	478,822	10,2	1904		Platebærer
Helldalselven	S	480,756	8,8	1940		Stålbjelke
Nesttunelven		482,360	18,0	1904		Steinhvelv.